

El passi publicat a les pàgines del diari dona accés per un dia a tots els continguts de pagament del web

Servei als lectors

Redacció
BARCELONA

Des d'aquest dilluns qual-sevol lector de l'edició en paper d'El Punt Avui també pot accedir temporalment als continguts de subscripció del web.

El diari posa en marxa avui el passi diari, que permet consultar totes les notícies de l'edició digital i descarregar la versió en PDF de totes les publicacions a través del web o les aplicacions mòbils. Es tracta d'un codi que el lector trobarà a les pàgines d'Opinió (al damunt de l'editorial) i amb el qual podrà disposar de continguts exclusius dels subscriptors digitals durant el dia de publicació.

El primer pas per començar a gaudir d'aquests avantatges és donar-se d'alta com a usuari registrat. Aquest tràmit és gratuït i, a més, permet participar en la web enviant fotos i cartes al director, rebre els titulars per correu electrònic i també beneficiar-se de promocions i ofertes. Per activar el nou usuari només cal propor-

El passi diari es publica a les pàgines d'Opinió d'El Punt Avui

Per gaudir dels avantatges només cal ser usuari registrat i validar el codi QR o l'enllaç curt

cionar un correu electrònic, omplir un formulari i seguir les instruccions.

A partir d'aquest moment ja es podrà activar el passi diari escanejant el codi QR publicat a l'exemplar en paper amb la càmera del telèfon mòbil o tauleta digital.

L'altra manera de validar-lo és des de la web del diari. En aquest cas, cal anar a la pàgina de validació del passi i introduir el codi de sis caràcters del final de l'adreça. També es pot escriure directament l'enllaç a la barra d'adreces del navegador. ■

Crítica clàssica

Jordi Maluquer

Savall embolcalla Lull

La Capella Reial, Hespèrion XXI, solistes i narradors dirigits per Jordi Savall

Cicle Música Antiga. Saló del Tinell (Barcelona). 28 de novembre

Des de fa uns anys, a part d'oferir-nos concerts, Jordi Savall ens regala uns blocs culturals impressionants. La tragèdia dels càtars i la figura d'Erasme de Rotterdam en són alguns dels precedents. Ara, ens en presenta un dedicat a la figura gegantina de Ramon Lull. Des de l'ambient musical que precedia el seu naixement, a Mallorca, fins a un dels fruits de la seva

influència, la creació de l'Acadèmia de les Arts per Alfons el Magnànim el 1442, se'ns van oferir 33 propostes que anaven seguint el seu periple.

L'amor místic; l'astúcia en comprar un esclau sarraï que li seria mestre; la formació de frares que aprenuessin l'àrab; els viatges a Itàlia, França i el nord d'Àfrica; els paradoxals consells als reis catalans per emprendre conquestes, i el llegat que la seva acció i el seu pensament ens han deixat són episodis destacats al llarg de la proposta. El ritme i el control del tempo, amb l'hàbil incorporació de dos

excel·lents recitadors, com són Sílvia Bel i Jordi Boixaderas, van fer que les dues hores i escaig se'ns fessin curtes. No cal reblar l'excel·lència del conjunt vocal de la Capella Reial, ni la solvència del conjunt instrumental Hespèrion XX, ni del fraseig transcendent del mateix Savall al rebec i la viola, però en aquesta ocasió, i en una demostració de diàleg i d'interculturalitat, s'hi afegien músics sirians, turcs, armenis i el ja conegut grec Dimitri Psonis.

Dins un gran nivell general podríem destacar molts moments d'excepció, com ara, per la seva singularitat,

quan el tocador de ney, el siríah Moslem Rahal, ens va oferir un dels moments més vius i quan la siriana Waed Bouhassoun va entonar un plany jueu per il·lustrar l'expulsió dels jueus de França per Felip IV. Després de tanta gravetat i tanta meravella, Savall, en l'apartat d'agraïments, tot recordant les recents víctimes tan franceses com de l'Àfrica del nord, va esmentar Raimon Panikkar i Erasme quan deien que respondre a una violència amb violència no resolía res i complicava més les coses i les víctimes eren sempre, en la seva major part, els innocents.

Mirador

Imma Merino

L'actriu de la tristesa

Fia més de cinquanta anys que s'havia retirat del cinema, però qui ha vist algunes de les millors pel·lícules de Yasujiro Ozu no se n'ha oblidat: Setsuko Hara va morir, als 95 anys, el 5 de setembre passat, però fa pocs dies que la família ho va anunciar. Pels que l'hem conegut al cinema, continuarà viva com fins ara o de la mateixa manera que des de l'any 1963, quan va retirar-se sense explicacions. Aquell mateix any va morir Ozu, però l'actriu va abandonar el cinema abans. Un misteri.

El cas és que en saber de la mort de Setsuko Hara, no vaig haver de recordar-la a *Contes de Tòquio* perquè aquesta pel·lícula d'Ozu sempre la tinc present. La tinc tan present com el pas del temps, com la presència dels absents, com les dificultats d'acordar allò que se'n diu la vida moderna, amb els seus tràfecs, amb la cura deguda als pares que envelleixen. Ozu, però, no jutja severament, ho constata i per això sempre ens fa pensar seriosament en la nostra vida, mentre que en les seves famílies japoneses, encara que per nosaltres estiguin tan lluny en l'espai i també cada vegada més en el temps, sempre hi ha alguna cosa en què ens hi reconeixem. En fi, com oblidar Noriko, la vídua que interpreta Setsuko Hara a *Contes de Tòquio*? L'actriu fa que el personatge transmeti bondat, aquella amb la qual acull els seus sogres, fràgils i perduts en la gran ciutat; també una mica

desconcertats amb els seus fills, que, enfeïnats, no saben què fer amb els pares quan els visiten i "entorpeixen" la seva quotidianitat.

No sé si hi ha una actriu que hagi sabut expressar millor la tristesa que Setsuko Hara. Penso en la filla de Chishu Ryu, al qual Ozu tendia a envellir, a *Primavera tardana*. En la tristesa que sent davant del fet que deixarà de viure amb el seu pare perquè li ha arribat l'edat que, per convenció, ha de casar-se. I la tristesa de Hara em fa venir la de Chishu Ryu, en què, un cop sol a casa seva, pela una fruita. Quantes emocions hi ha en els films d'Ozu sense cap sentimentalisme, amb una sobrietat absoluta. Per això sembla que no hi passi res, però de sobte t'arriba una commoció. Setsuko Hara s'hi acorda perquè en el seu rostre sembla que no hi passi res fins que subtilment, potser només tancant les parpelles, expressa la interioritat d'un personatge. Ara que hi penso i que sobretot hi vull pensar, no tan sols va saber expressar tristesa, sinó que amb un lleu somriure fa sentir el desig de la felicitat i fins la seva existència certa.

Declinant totes les dones japoneses del seu temps, entre la tradició i la modernitat que arribava amb l'occidentalització dels costums, Setsuko Hara és present en bona part dels últims films estacionals i crepusculars de Yasujiro Ozu: *Principi d'estiu*, *Crepuscle a Tòquio*, *Tardor tardana*, *La tardor de la família Kohoyagama*. Es diu que els japonesos la continuen considerant la millor actriu del seu cinema. Del seu millor cinema. Això perquè no només va treballar amb Ozu, sinó que també forma part del món d'Akira Kurosawa i de Mikio Naruse. Amb el primer va treballar a *No enyor la meua joventut* i en l'adaptació de *L'idiota*, de Dostoievski, amb el segon, potser el mestre encara més desconegut del cinema japonès, va treballar en diverses pel·lícules, entre les quals recordo especialment *La veu de la muntanya*, basada en una novel·la de Ysunari Kabawata i amb una tristesa familiar semblant als films d'Ozu, però amb un acte radical que sembla impossible en el director de *Contes de Tòquio*. Hara encarna Yuyiko, una dona dolça que el seu marit, Suichi, no suporta perquè la troba infantil. Desesperada davant la indiferència de Suichi, que li és infidel, Yukiko avorta. I sí, aquesta és una pel·lícula en la qual la gran Setsuko Hara va expressar tota la tristesa del món.

La japonesa Setsuko Hara, actriu dels films de Yasujiro Ozu, va morir, als 95 anys, el passat setembre